

УДК [351.863:004.056.5](477)(045)

О. І. Пилипенко,

доктор економічних наук, доцент,
декан факультету обліку та аудиту,
Національна академія статистики, обліку і аудиту,
E-mail: olexiy_17@meta.ua

Економічна безпека підприємства в умовах комп'ютеризації процесу бюджетування

Вказано на відсутність єдиного підходу до організаційно-методичного забезпечення й обґрунтування доцільності комп'ютеризації окремих бізнес-процесів з метою дотримання економічної безпеки суб'єктів господарювання. Окреслено вимоги до комп'ютеризації процесу бюджетування з урахуванням необхідності збереження комерційної таємниці та використання конкурентних переваг діяльності. Запропоновано дотримуватися принципу сумісності для вирішення проблеми гармонізації підсистем управлінського обліку та бюджетування в умовах підприємства.

Ключові слова: бюджетування, економічна безпека, комп'ютеризація, інформаційні системи, система управління.

Сучасний стан ринку інформаційного забезпечення управлінських систем характеризується наявністю значної кількості програмних продуктів, призначених для автоматизації облікових операцій і окремих підсистем системи управління, в тому числі бюджетування. Постійне впровадження інноваційних досягнень у комплекс інформаційних технологій приводить до удосконалення процесу комп'ютеризації збирання, обробки, групування та передачі економічної інформації, а також зумовлює функціональне старіння існуючих програмних продуктів.

Ураховуючи попит на якісну інформацію, слід відмітити, що остання є визначальним активом будь-якої фірми, чинником її стратегічного розвитку [1]. Проблемою при цьому є відсутність наразі єдиного підходу до організаційно-методичного забезпечення та обґрунтування доцільності комп'ютеризації окремих бізнес-процесів у контексті дотримання економічної безпеки суб'єктів господарювання. Оскільки у процесі бюджетування використовується база даних підприємства про господарську діяльність, ураховується стратегія його розвитку тощо, питання досягнення економічної безпеки підприємства шляхом відповідної організації комп'ютеризації процесу бюджетування набуває особливої актуальності.

Проблемам організаційно-методичного забезпечення впровадження інформаційних комп'ютерних технологій на підприємствах присвячено наукові праці таких вітчизняних учених, як М. Бенько, Ф. Бутинець, А. Бутко, В. Завгородній, С. Івахненко, Є. Мних, В. Палій, В. Сопко та ін., однак недостатньо розробленими залишаються питання застосування комп'ютерних технологій

для забезпечення процесу бюджетування. Вагомий внесок у формування теоретичних і організаційно-методичних засад облікового забезпечення бюджетування на підприємстві здійснили вітчизняні та зарубіжні вчені, серед яких І. Бланк, К. Друрі, З. Задорожний, В. Івашкевич, Р. Каплан, Л. Кіндрацька, М. Кутер, О. Лаговська, Н. Малюга, Л. Нападовська, Д. Нортон, М. Пушкар, В. Савчук, Я. Соколов та ін. Теоретико-методологічним і організаційно-методичним засадам облікового забезпечення економічної безпеки в інформаційному суспільстві присвячено монографію К. Боримської [2]. Наявність невирішених проблемних питань, пов'язаних з організацією та методикою комп'ютеризації процесу бюджетування для досягнення економічної безпеки підприємства, зумовлює необхідність розробки науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх вирішення.

Метою дослідження є виявлення та розробка підходу до вирішення проблем організаційно-методичного характеру щодо досягнення економічної безпеки підприємства в умовах комп'ютеризації процесу бюджетування.

Бюджетування як технологічний процес управління охоплює розробку різних видів бюджетів на підприємстві, визначення в його організаційній структурі органів, відповідальних за бюджетування, виконавців бюджетів, перевірку та оцінку бюджетування на підприємстві [3; 4]. Отже, за своїм змістом процес бюджетування передбачає узгоджену взаємодію відповідного персоналу щодо обробки інформаційних даних і їх подальшого надання для використання в процесі управління з урахуванням стратегії розвитку підприємства. Оскільки така інформація аналітичного характеру дозволяє підприємству приймати управлінські рішення в умовах жорсткої конку-

ренції на ринку, особливими мають бути вимоги до комп'ютеризації процесу бюджетування з огляду на необхідність збереження цінної інформації та використання конкурентних переваг діяльності.

У згаданій монографії К. Боримської доведено, що економічна безпека – це комплексна система, кількісні та якісні характеристики економічних властивостей якої слугують оцінці стану й розвитку основних показників діяльності держави, регіону, підприємства, особи і т. д. з метою дотримання ситуації, коли суперечності або протиріччя не призводять до виникнення загроз, конфліктів і криз в умовах дії внутрішніх та зовнішніх факторів небезпек [2, с. 66]. За даними досліджень С. Кавуна [5], за період 2011–2012 рр. у світі було зафіксовано 249 значних інцидентів витоку інформації з обмеженим доступом (інциденти охопили близько 100 млн осіб). При цьому 29% витоків інформації відбулося через мережу Інтернет, 25% – через мобільні носії інформації, 14% – не встановлено, 12% – через стаціонарний комп'ютер або диск, 9% – через паперові документи, по 4% – через електронну пошту, факс та ін., 3% – через архівні копії. За даними світової статистики, втрата лише 20% інформації призвела до ліквідації 65% підприємств [6]. Крім того, близько 40% підприємств не знають справжньої кількості інцидентів щодо витоків їх інформації з обмеженим доступом за минулий рік [7].

Зміст інформаційного забезпечення процесу бюджетування при комп'ютеризації полягає у комплексній інформаційній модифікації прикладних рішень щодо організаційних і техніко-методичних питань, які стосуються усіх напрямів діяльності та структурних підрозділів підприємства. Відповідно, завданнями комп'ютеризації процесу бюджетування є такі: налагодження інформаційних зв'язків між підрозділами підприємства; забезпечення дієвого контролю за ефективністю роботи підрозділів підприємства; формування бюджетів різних рівнів з урахуванням особливостей виробництва продукції відповідно до особливостей галузі; застосування нормативів витрат і складання бюджетів за центрами витрат; забезпечення системи економічної безпеки в частині захисту інформації за результатами бюджетування.

Більшості підприємств притаманне складання оперативних фінансових планів як складових оперативного фінансового планування. Серед таких планів – платіжний і податковий календарі, касовий план, план виробництва тощо. Наприклад, у платіжному календарі відображаються показники грошового обороту підприємства, рух коштів на його рахунках у банку, який охоплює рух грошових коштів за джерелами надходження і напрямами використання. Платіжний календар забезпечує оперативне фінансування на основі виконання розрахункових та платіжних зобов'язань, фіксацію поточних змін платоспроможності підприєм-

ства. Складання такого документа передбачає використання показників плану реалізації продукції, кошторису виробничих витрат, плану капітальних інвестицій, договорів, внутрішніх розпорядчих документів, графіка виплати заробітної плати тощо. А отже, без комп'ютеризації зазначеного процесу складання будуть необхідні значні витрати робочого часу персоналу, можливі помилки та зниження оперативності. Крім того, залучення різних працівників до процесу формування платіжного календаря підвищує ризик розголошення комерційної таємниці підприємства.

Застосування комп'ютерних технологій для бюджетування з метою забезпечення економічної безпеки підприємства має базуватися на дотриманні таких вимог:

- передбачення корпоративною політикою підприємства можливостей підвищення та підтримання фінансової стійкості підприємства, використання його конкурентних переваг на основі оперативного візуального представлення ключових показників діяльності, а також слабких місць діяльності за наявності великого обсягу операцій, які підлягають обробці та передачі інформації для управління;

- наявність необхідних фінансових ресурсів для впровадження бюджетування на основі комп'ютерних технологій, зокрема в частині розробки організаційно-розпорядчих документів, забезпечення підвищення кваліфікації персоналу, належного супроводу процесу комп'ютеризації тощо;
- створення режиму доступу до інформації, яку охоплює процес бюджетування.

Отже, впровадження дієвого бюджетування в умовах конкретного підприємства охоплює відповідний комплекс заходів, що здійснюється суб'єктами управління, а саме:

- 1) визначення змісту та функціонального наповнення комп'ютеризованого бюджетування у комп'ютерній інформаційній системі підприємства;

- 2) узгодження процесу бюджетування з системою управлінського обліку на підприємстві та створення умов для їх реалізації в комп'ютерному середовищі (розробка комплексу бюджетів, форм збирання даних і здійснення розрахунків, методики розрахунку показників; регламентація документообороту для налагодження інформаційних потоків, визначення змісту комерційної таємниці підприємства та обмеження доступу до такої інформації);

- 3) вибір програмного забезпечення для комп'ютеризації бюджетування на підприємстві, що передбачає використання єдиної бази даних, інструментів представлення інформації в різних візуальних форматах (табличний, графічний тощо) з метою візуалізації бюджетних показників.

Вибір конкретних заходів для налагодження бюджетування в умовах окремого підприємства

залежатиме від наявного ступеня автоматизації обробки економічної інформації [8; 9]. Відносно простішим є варіант, коли впровадження бюджетування здійснюється в умовах ручної обробки інформації, тобто за відсутності комп'ютеризації процесу управління. Хоча нині такий варіант на практиці трапляється досить рідко, для розробників програмного забезпечення та суб'єктів його впровадження спрощуються технологічні аспекти комп'ютеризації.

Більш складним є варіант упровадження бюджетування в комп'ютерну інформаційну систему, що реалізована на підприємстві, оскільки з метою комплексного вирішення завдань управління необхідна інтеграція його підсистем на основі визначення пріоритетів системи в цілому. Тобто передбачається створення єдиного інформаційного середовища внаслідок усунення існуючих невідповідностей між комп'ютерними програмами для забезпечення єдиного масиву інформації за результатами реєстрації господарських операцій та її подальшої обробки з урахуванням запитів управлінської системи.

Обґрунтованою є позиція Н. Гордополової і В. Гордополова щодо безперспективності та недоцільності використання комп'ютеризованих систем бюджетування як альтернативних варіантів створення на підприємстві підсистем управління: планування, обліку, контролю та аналізу [10]. Зокрема, це пов'язано з тим, що комп'ютеризовані інформаційні системи передусім орієнтовані на вирішення завдань управлінського обліку, а отже, не забезпечують реалізацію завдання планування діяльності підприємства на рівні окремих господарських операцій на тривалий період. Крім того, комп'ютеризацію бюджетування доцільно застосовувати для розробки й аналізу планів, однак функ-

ціональність таких програм не сприяє отриманню детальної інформації про фактичне виконання показників плану, а отже, слід залучати необхідні дані з інших комп'ютеризованих систем.

Вважаємо, що на стику окреслених ученими питань також виникає проблема неможливості досягнення економічної безпеки підприємства через неузгодженість даних, різні технологічні платформи для їх збирання, обробки та надання інформації системі управління. Відповідно, комп'ютеризація процесу бюджетування передбачає дотримання принципу сумісності – проектування системи з урахуванням організаційних особливостей підприємства, технологічного процесу, рівня кваліфікації трудових ресурсів, технічного та програмного забезпечення для експорту / імпорту інформації з існуючої системи в новостворену. Дотримання вказаного принципу дозволяє вирішити одне з найважливіших і найскладніших завдань комп'ютеризації – забезпечення гармонізації підсистем управлінського обліку та бюджетування підприємства на основі злагодженої взаємодії облікового персоналу та інших працівників економічного спрямування (фінансисти, внутрішні аудиторі, економісти та ін.).

Методика бюджетування може бути реалізована у вигляді комп'ютерної програми з використанням відповідної інформаційної платформи (регламентація бюджетування, фінансова модель, індивідуальні формати бюджетів, режим консолідації бюджетів тощо) [11; 12]. Указані методичні аспекти повинні бути чітко сформульовані й узгоджені з етапами процесу бюджетування для здійснення комп'ютеризації, що сприятиме досягненню економічної безпеки та дозволить обрати найбільш доречний програмний продукт для комп'ютеризації процесу бюджетування (табл. 1).

Таблиця 1

Етапи процесу бюджетування в умовах комп'ютеризації з метою захисту суб'єкта господарювання

Етапи бюджетування	Аспекти економічної безпеки
Формулювання завдань бюджетування і розробка фінансової структури підприємства	Урахування положень стратегії розвитку підприємства, бізнес-планів, інвестиційних проектів тощо
Визначення масиву господарських операцій, які здійснюються підприємством	Приділення особливої уваги створенню і дотриманню режиму доступу до інформації, що складає комерційну таємницю
Визначення видів і розробка форматів бюджетів та відповідної управлінської звітності	Створення умов обмеженого доступу до відповідної документації
Призначення відповідальних осіб за складання бюджетів і управлінської звітності	Розробка посадових інструкцій з узгодженням їх окремих пунктів з положенням про комерційну таємницю підприємства
Налагодження інформаційного забезпечення процесу бюджетування (отримання даних управлінського обліку, документооборот)	Створення графіка документообороту з урахуванням положення про комерційну таємницю підприємства
Уточнення робочого плану рахунків	Визначення розрізів аналітичного обліку та створення умов обмеженого доступу до відповідних аналітичних даних

Комплекс заходів зі здійснення бюджетування в умовах комп'ютеризації за необхідності досягнення економічної безпеки підприємства уможливує управління показниками бюджетів на рівні запланованих і фактичних величин, оперативне проведення порівняльного аналізу даних, виявлення відхилень, коригування показників бюджетів тощо з одночасним збереженням конкурентних переваг підприємства за рахунок обмеженого доступу до масиву аналітичних даних. Тобто програмне забезпечення для комп'ютеризації процесу бюджетування повинно вирішувати завдання розробки і формування бюджетів різних видів, їх контролю та аналізу, а також коригування бюджетів.

У дослідженні [11] представлено огляд програмних продуктів для комп'ютеризації бюджетування на вітчизняному ринку: Oracle Financial Analyzer (OFA); Hyperion Pillar; Adaytum e. Planning Analyst; EPS Prophix Budgets. Програми відрізняються між собою функціональними можливостями, вартістю та масштабами підприємства, на якому вони можуть використовуватися. Крім того, ERP-системи, що впроваджуються на вітчизняних підприємствах, передбачають модуль "Бюджетування". Однак для великих підприємств доцільно застосовувати інформаційні комп'ютерні системи, призначені для комп'ютеризації бюджетного управління (зокрема систему "Інталев: Корпоративні фінанси", яка інтегрується з пакетом прикладних програм 1С:Підприємство").

Система "Інталев: Корпоративні фінанси" передбачає застосування різних управлінських моделей, що базуються на робочому плані рахунків, різних формах бюджетів, фінансових показників і структурі центрів відповідальності. У системі передбачено різні методики обліку фактичних даних: 1) разом з плановими; 2) окремий облік показників [13], а також методики організації підсистем бюджетного управління, можливості для проектування регламентів управління фінансовими ресурсами, інтеграції управлінського обліку та бюджетування. Зокрема, підприємство має змогу розробити бюджети руху грошових коштів, доходів і витрат, бюджет балансу, налагодити власну модель бюджетування, включаючи механізм консолідації даних, використовувати різні способи бюджетування (індексний, статистичний, агреговане планування), автоматично формувати оптимальні бюджети за виділеними критеріями, інтегрувати планові показники з фактичними даними для подальшого планування та аналізу.

Звісно, створення вказаної моделі бюджетного управління для демонстрації переваг комп'ютеризації процесу з подальшим дієвим контролем і аналізом показників бюджетів потребує відповідної розробки облікової політики підприємства, зокрема в частині структури бюджетів, робочого плану рахунків з рахунками аналітично-

го обліку, системи документообороту, форм внутрішньої звітності, розподілу обов'язків між працівниками підприємства тощо. Ці питання належать до компетенції персоналу, пов'язаного з організацією бухгалтерського обліку, в т. ч. управлінського, планування, аналізу, контролю. Крім того, досягненню економічної безпеки підприємства сприятиме організаційне забезпечення створення режиму обмеженого доступу до цінної інформації, використання засобів зчитування інформації, її шифрування, кодування тощо, створення системи перепусток, обмежень щодо руху активів у межах підприємства та за його межі.

Виважений підхід до організаційного забезпечення процесу комп'ютеризації бюджетування за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення в умовах конкретного підприємства є основою інтеграції підсистем управління в єдину інформаційну систему на основі налагодження взаємодії підрозділів підприємства, уніфікації методики розрахунку бюджетних показників, розробки бюджетної документації, змін до системи документообороту. Відповідно, налагодження власної моделі бюджетування на підприємстві дозволяє формувати оптимальні бюджети за необхідними критеріями, контролювати виконання бюджетних показників, проводити аналіз і коригування бюджетів з урахуванням фактичних даних про господарську діяльність суб'єкта господарювання.

Указані наслідки організаційного забезпечення процесу комп'ютеризації бюджетування дозволяють виділити її переваги для реалізації цілей досягнення економічної безпеки підприємства, серед яких:

- можливість оперативного здійснення аналізу і контролю для вирішення проблем появи відхилень між фактичними та плановими показниками на основі зниження трудомісткості розрахунку бюджетів;

- скорочення термінів розробки бюджетів і досягнення узгодженості бюджетів різних рівнів, розділів бюджету, що підвищує їх обґрунтованість, економічну ефективність і доцільність системи бюджетування на підприємстві;

- підвищення ролі управлінського обліку у його взаємозв'язку з бюджетуванням за рахунок використання інформаційних даних, сформованих з урахуванням потреб системи бюджетування.

Отже, у роботі за результатами дослідження проблем організаційно-методичного характеру щодо досягнення економічної безпеки підприємства в умовах комп'ютеризації процесу бюджетування сформовано відповідний перелік вимог до комп'ютеризації і запропоновано комплекс здійснюваних суб'єктами управління заходів, пов'язаних із визначенням змісту та функціонального наповнення комп'ютеризованого бюджетування, узгодженням процесу бюджетування з системою управлінського обліку на підприємстві

та вибором програмного забезпечення. Виявлену проблему неможливості гармонізації підсистем управлінського обліку та бюджетування в умовах підприємства лише на основі злагодженої взаємодії облікового персоналу та інших працівників економічного спрямування запропоновано вирішити шляхом дотримання принципу сумісності, тобто проектування інформаційної системи з урахуванням організаційних особливостей підприємства, технологічного процесу, рівня кваліфікації трудових ресурсів, технічного та програмного забезпечення для експорту / імпорту інформації із існуючої системи в новостворену.

Доведено, що методичні аспекти бюджетування в умовах комп'ютеризації повинні бути чітко окреслені й узгоджені з етапами процесу бюдже-

тування, що сприятиме досягненню економічної безпеки та дозволить обрати найбільш прийнятний програмний продукт для комп'ютеризації процесу бюджетування. Це дозволить забезпечити управління показниками бюджетів шляхом розробки і формування бюджетів різних видів, їх контролю й аналізу, а також коригування. Ефективне управління потребує удосконалення обліково-аналітичного забезпечення процесу бюджетування для формування нових факторів економічного зростання на рівні підприємств. Тому подальшим напрямом дослідження є визначення можливостей адаптації інформаційної системи підприємства в контексті реалізації бюджетування в умовах кризових явищ в економіці.

Список використаних джерел

1. Бондар М. Облікова-аналітична інформація в управлінні підприємницькою діяльністю / М. Бондар // Економічний аналіз : зб. наук. праць кафедри екон. аналізу ТНЕУ. – 2010. – № 6. – С. 13–16.
2. Боримська К. П. Бухгалтерський облік в системі забезпечення економічної безпеки підприємства: проблеми методології і організації / К. П. Боримська. – Житомир: ЖДТУ, 2014. – 624 с.
3. Белоусова І. Управлінський облік на підприємстві / І. Белоусова // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 5. – С. 23–27.
4. Лаговська О. А. Трактують поняття “бюджетування” в літературних джерелах / О. А. Лаговська // Вісник Житомирського державного технологічного університету: Економічні науки. – 2005. – № 1 (31). – С. 122–130.
5. Kavun S. Statistical analysis in area of economic and information security. ES INFECO: International research portal of information and economic security, 2011–2012 [Electronic resource] / S. Kavun. – Access mode : <http://www.infeco.net> – Screen title.
6. Білокомірова Я. М. Інформаційне забезпечення економічної безпеки підприємницької діяльності / Я. М. Білокомірова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 308–312.
7. Утечка информации в 2010 году. WikiLeaks // Информационная безопасность. – 2010. – № 4. – С. 12–26.
8. Бутинець Ф. Ф. Інформаційні системи обліку. Курс лекцій : [навч. посіб.] / Ф. Ф. Бутинець, С. В. Івахненко. – Житомир : ЖІТІ, 1997. – 304 с.
9. Івахненко С. В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: історія, теорія, перспективи / С. В. Івахненко. – Житомир : АСА, 2001. – 416 с.
10. Гордополова Н. В. Бюджетування в умовах комп'ютеризації інформаційного забезпечення управління підприємством [Електронний ресурс] / Н. В. Гордополова, В. Ю. Гордополов. – Режим доступу : <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/719.pdf>
11. Казанцев К. А. Автоматизация бюджетирования ОАО “Свердловскоблгаз” [Электронный ресурс]. – Режим доступа : www.intalev.ru – Название с титул. экрана.
12. Кляшторная О. Автоматизация бюджетирования: необходимость, достаточность, функциональность [Электронный ресурс] / О. Кляшторная. – Режим доступа : http://www.iteam.ru/publications/finances/section_13/article_2396/
13. Kaplan R. S. The Balanced Scorecard Translating Strategy Action / R. S. Kaplan, D. P. Norton. – Boston: Harvard Business School Press, 1996. – 275 p.

References

1. Bondar, M. (2010). Oblikovo-analitychna informatsiia v upravlinni pidprijemnytskoiu diialnistiu [Accounting and analytical information in management of business activities]. *Ekonomichniyi analiz – Economic analysis*, 6, 13–16 [in Ukrainian].

2. Borymska, K. P. (2014). *Bukhhalterskyi oblik v systemi zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemstva: problemy metodolohii i orhanizatsii* [Accounting in the system of economic security: methodology and organization problems]. Zhytomyr: ZhDTU [in Ukrainian].
3. Bielousova, I. (2005). Upravlinskyi oblik na pidpriemstvi [Management accounting in the enterprise]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt – Accounting and Auditing*, 5, 23–27 [in Ukrainian].
4. Lahovska, O. A. (2005). Traktuvannia poniattia “biudzhetuvannia” v literaturnykh dzherelakh [The interpretation of the concept of “budgeting” in the literature]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho tekhnolohichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Zhytomyr State Technological University: Economics*, 1 (31), 122–130 [in Ukrainian].
5. Kavun, S. Statistical analysis in area of economic and information security. ES INFECO: International research portal of information and economic security, 2011–2012. Retrieved from <http://www.infeco.net> [in English].
6. Bilokomirova, Ya. M. (2010). Informatysiine zabezpechennia ekonomichnoi bezpeky pidpriemnytskoi diialnosti [Information support of economic security of business]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti – Bulletin of transport and industry economics*, 29, 308–312 [in Ukrainian].
7. (2010). Utechka informatsii v 2010 hodu [Leaks of information in 2010 WikiLeaks]. *Informatsionnaia bezopastnost – Information security*, 4, 12–26 [in Russian].
8. Butynets, F. F., & Ivahnenkov, S. V. (1997). *Informatsiini systemy obliku* [Accounting Information Systems]. Zhytomyr: ZhITI [in Ukrainian].
9. Ivahnenkov, S. V. (2001). *Informatsiini tekhnolohii v orhanizatsii bukhhalterskogo obliku : istoriia , teoriia , perspektivy* [Information Technology in Accounting : History, Theory, Prospects]. Zhytomyr: ASA [in Ukrainian].
10. Hordopolova, N. V., & Hordopolov, V. Yu. (2012). Biudzhetuvannia v umovah kompiuterizatsii informatsiynoho zabezpechennia upravlinnya pidpriemstvom [Budgeting in terms of computerization of information support of business management]. *econjournal.vsau.org*. Retrieved from <http://econjournal.vsau.org/files/pdf/719.pdf> [in Ukrainian].
11. Kazantsev, K. A. Avtomatizatsiia biudzhetirovaniia OAO “Sverdlovskoblغاز” [Automation of budgeting “Sverdlovskoblغاز” Public Corporation]. Retrieved from www.intalev.ru [in Russian].
12. Klyashtornaya, A. (2005) Avtomatizatsiia biudzhetirovaniia: neobkhodimost, dostatochnost, funktsionalnost [Automation of budgeting : the necessity, sufficiency, functionality]. *iteam.ru*. Retrieved from http://www.iteam.ru/publications/finances/section_13/article_2396/ [in Russian]
13. Kaplan, R. S., & Norton, D. P. *The Balanced Scorecard Translating Strategy Action*. Boston: Harvard Business School Press [in English].

А. И. Пилипенко,

доктор экономических наук, доцент,

декан факультета учета и аудита,

Национальная академия статистики, учета и аудита

Экономическая безопасность предприятия в условиях компьютеризации процесса бюджетирования

Указано на отсутствие единого подхода к организационно-методическому обеспечению и обоснованию целесообразности компьютеризации отдельных бизнес-процессов с целью соблюдения экономической безопасности субъектов хозяйствования. Определены требования к компьютеризации процесса бюджетирования с учетом необходимости сохранения коммерческой тайны и использования конкурентных преимуществ деятельности. Предложено придерживаться принципа совместимости для решения проблемы гармонизации подсистем управленческого учета и бюджетирования в условиях предприятия.

Ключевые слова: бюджетирование, экономическая безопасность, компьютеризация, информационные системы, система управления.

О. І. Пилипенко,

*DSc in Economics, Associate Professor,
Dean of the Faculty of Accounting and Audit,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit*

Economic Security of an Enterprise in the Conditions of Computerization of the Budgeting Process

The problem of lack of a standard approach to organization, methodological support and feasibility studies for computerization of business processes for purposes of economic security at enterprise level is discussed considering that qualitative information is a critical asset for the strategic development of an enterprise. The study of effects from properly organized computerization of budgeting process for economic security of an enterprise is important because database on business operation of an enterprise is used in strategy building at an enterprise. The objective of the study is to identify the problems involved in organization and methodological support of economic security at enterprise level in the conditions of computerization of the budgeting process. Because budgeting implies coordinated interactions of the personnel responsible for processing, transmission and use of data by enterprise management given tough competition at the market, storage of valuable information in computerized systems has to meet specific requirements. The measures are proposed, to be taken by enterprise management to implement effective budgeting. The problem of economic security failure at enterprise level due to dispersion of data, the variety of technological platforms for collecting, processing and transmitting data to the management system is proposed to be dealt by the compatibility principle – by designing the system with account to organization specifics, technological process, qualification of human resources, techniques and software for export / import of information from the existing system to the newly designed one. Methodical aspects of budgeting by use of the information platform are synchronized with the phases of budgeting process, which will simplify the choice of software for computerization. This is supposed to simplify problem solutions related with preparation, control, analysis and adjustment of various types of budgets.

Key words: *budgeting, economic security, computerization, information systems, management system.*

Бібліографічний опис для цитування:

Пилипенко О. І. Економічна безпека підприємства в умовах комп'ютеризації процесу бюджетування / О. І. Пилипенко // Статистика України. – 2016. – № 3. – С. 18–24.